

TRAF00N project is funded by the European Community's Seventh Framework Programme (FP7/2007-2013) under grant agreement no. 613912

TRADYCYJNA I INTEGROWANA PRODUKCJA WARZYW I INNOWACYJNE METODY ICH PRZECHOWYWANIA

Warsztaty szkoleniowe dla producentów warzyw

Boguchwała, 6.04.2016

Produkt tradycyjny i regionalny szansą na rozwój przedsiębiorczości

Dorota Jamrozy

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem
Oddział Wielofunkcyjnego Rozwoju Wsi i Żywności Wysokiej
Jakości

Produkty tradycyjne dodatkowym źródłem dochodu w gospodarstwie

- Obecne zmiany społeczno-gospodarcze spowodowały, że przestajemy patrzeć na polską wieś tylko poprzez pryzmat gospodarstw rolnych.
- Coraz częściej sytuacja rynkowa skłania rolników do poszukiwania dodatkowych źródeł dochodu lub do podjęcia dodatkowej działalności pozarolniczej.
- Województwo Podkarpackie posiada walory, dzięki którym turystyka staje się jego ogromnym atutem.
- Jednak nie wystarczy tylko piękna przyroda, czy wspaniałe zabytki. Należy produkować produkty tradycyjne i regionalne. To one świadczą o przeszłości regionu, są też wyrazem przywiązania do tradycji.

W krajach Unii Europejskiej jednym z priorytetów działania jest kultywowanie lokalnych tradycji i obyczajów. Wytwarzanie i ochrona i promocja żywności wysokiej jakości odgrywają w państwach UE bardzo znaczącą rolę. System wspierania żywności tradycyjnej prowadzi do zróżnicowania zatrudnienia na obszarach wiejskich tworząc na wsi pozarolnicze źródła utrzymania oraz zwiększa dochody producentów rolnych. Ma to ogromne znaczenie, gdyż zapobiega wyludnianiu się tych terenów, chroni się dziedzictwo kulturowe wsi, co w dużym stopniu przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności terenów wiejskich i rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej.

Godną zainteresowania aktywnością gospodarczą jest wytwarzanie produktów tradycyjnych i regionalnych na potrzeby własne i na sprzedaż.

Wytwarzanie i sprzedaż produktów nieprzetworzonych pochodzących z własnego gospodarstwa, nie wymaga rejestrowania działalności gospodarczej, jest to konieczne gdy rolnik zdecyduje się na wytwarzanie i sprzedaż produktów przetworzonych.

Możliwości sprzedaży produktów

Wytwarzane w sposób specyficzny produkty zyskują w Polsce i na świecie coraz większe uznanie i stale powiększające się grono nabywców. Na polskim rynku produkty takie konsumenci nabywają dzięki sprzedaży bezpośredniej co stwarza możliwość lepszego promowania produktu.

Żywność wysokiej jakości należy promować przez:

Swoją Gminę miejscowość może pochwalić się bogactwem dziedzictwa kulinarnego regionu może to być kluczem do rozwoju lokalnego i stanowić element kampanii promocyjnej. Żywność wysokiej jakości można promować poprzez organizację między innymi:

1. Festynów i imprez targowych
2. Kontaktów z lokalnymi Kołami Gospodyń Wiejskich
3. Konkursy kulinarne
4. Organizację cyklicznych miejsc sprzedaży bezpośrednio
5. Budowanie marki regionu w oparciu o produkt regionalny i tradycyjny
6. Wydawnictwa promocyjne
7. Ścieżki tematyczne łączące aspekt dziedzictwa kulturowego walorów krajobrazu
8. Produkty regionalne integrują społeczność jak i aktywizują na rzecz wspólnych działań związanych z ich promocją.

Sprzedaż tych produktów zazwyczaj ma miejsce na jarmarkach, targach, festynach, kiermaszach, imprezach okolicznościowych. Produkty te coraz częściej możemy kupić w sprzedaży hurtowej i detalicznej, można je znaleźć na giełdach towarowych i wybranych delikatesach.

Rezultaty działalności promocyjnej Samorządu Województwa Podkarpackiego

Dzięki organizowanym w/w przedsięwzięciom coraz większym zainteresowaniem kupujących cieszą się produkty tradycyjne i regionalne. Dostrzega się potrzebę wpisywania unikatowych produktów na Listę Produktów Tradycyjnych, oraz rejestrowania ich jako oznaczenia unijne, widząc w tym korzyści zarówno dla przedsiębiorców jak i stowarzyszeń, Kół Gospodyń Wiejskich oraz osób fizycznych

Rezultaty działalności promocyjnej Samorządu Województwa Podkarpackiego

Aktualnie w systemie unijnym zarejestrowane są 2 produkty regionalne, natomiast 207 produktów zarejestrowanych jest w systemie krajowym na ministerialnej Liście Produktów Tradycyjnych.

Produkty tradycyjne są:

- Produktami wysokiej jakości.
- Posiadają co najmniej 25 letnią tradycję wytwarzania.
- Wytwarzane są przy wykorzystaniu specyficznych umiejętności i tradycyjnej technologii.

Promocja i sprzedaż produktów regionalnych i tradycyjnych

- podnosi atrakcyjność regionu
- przyciąga turystów i inwestorów
- poprawia jakość życia mieszkańców
- daje szansę tworzenia nowych miejsc pracy

Przedsięwzięcia realizowane przez Samorząd Województwa Podkarpackiego

- Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych „BIOFACH” w Norymberdze,
- Międzynarodowe Targi Produktów i Żywności Wysokiej Jakości „EKOLOGALA” w Rzeszowie,
- Międzynarodowe Targi Wyrobów Spożywczych „POLAGRA FOOD” w Poznaniu,
- Festiwal Podkarpackich Smaków w Górnem
- „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”

Przedsięwzięcia realizowane przez Samorząd Województwa Podkarpackiego

c.d.

- Dożynki Prezydenckie w Spale,
- Udział w Projekcie Komisji Europejskiej TRADEIT,
- Targi Żywności Tradycyjnej - „Festiwal podkarpackich Smaków” w Górnem,
- Ogólnopolski Konkurs Promocyjny „AGRO-POLSKA”,
- „II Podkarpackie Smaki Myśliwskie”,
- Targi Rzemiosła i Przedsiębiorczości „AGROBIESZCZADY”.
- Bychawa - na Kulinarnym Szlaku Polski Wschodniej

Obecnie zaczął się kolejny okres finansowania

PROW 2014-2020

Podczas realizacji programu będą prowadzone działania koncentrujące się na produkcji i jej charakterze, dystrybucji żywności oraz na statusie rolnika producenta. Przyjęte ostatnio zmiany w prawodawstwie umożliwiają rolnikom legalną sprzedaż żywności tradycyjnej bezpośrednio w gospodarstwach i na targowiskach. Wsparcie produkcji powinno przynosić wyraźny dochód dla niemałej grupy producentów i rolników.

Nowy PROW na lata 2014- 2020 jeszcze silniej będzie wspierał rozwój żywności wysokiej jakości.

I. Pomoc na inwestycje w przetwórstwie/marketingu i rozwój produktów rolnych:

- Działanie dotyczy przetwórstwa oraz wprowadzenia do obrotu na poziomie handlu hurtowego produktów żywnościowych
- Inwestycje w przetwórstwie: mleka, mięsa (z wyłączeniem uboju na dużą skalę), owoców i warzyw (z wyłączeniem napojów winopodobnych i winopochodnych), zboża (oprócz produkcji słodu), ziemniaków, jaj, miodu, lnu i konopi, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych, przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne, usługowe zamrażanie i przechowywanie produktów rolnych.
- Warunkiem będzie jednak, by produkt, który jest wynikiem przetwarzania, również był produktem rolnym.

Działanie obejmuje również inwestycje w sprzedaż hurtową: owoców i warzyw, kwiatów i roślin, mleka i wyrobów mleczarskich, mięsa i wyrobów z mięsa, zbóż, rzepaku, szyszek chmielowych, materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych. Operacje nie będą mogły dotyczyć sprzedaży detalicznej. Wyjątkiem są jednak rolnicy, którzy składają wnioski w naborze tematycznym dot. wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

Beneficjentami działania mogą być:

- osoby fizyczne
- prawne
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które posiadają zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzenia do obrotu produktów rolnych albo działają jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwa.

Przyznanie pomocy będzie obwarowane kilkoma warunkami:

- Po pierwsze, wnioskodawca musi być zdolny do realizacji i utrzymania przedsięwzięcia. Dotację można otrzymać wyłącznie wtedy, gdy realizacja inwestycji nie jest możliwa bez udziału środków publicznych,
- Po drugie, wnioskodawca zobowiązuje się do zaopatrywania w co najmniej połowę surowców na podstawie umów długoterminowych (min. 3-letnich) z producentami, grupami lub organizacjami producentów, związkami grup lub zrzeszeniami organizacji producentów oraz podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne,
- Po trzecie, inwestycja musi spełniać wymogi określone przepisami prawa,
- Po czwarte, zakłady muszą spełniać obowiązujące standardy higieniczno- sanitarne, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt,
- Po piąte, przy inwestycjach zakładających wzrost produkcji trzeba mieć udokumentowaną bazę surowcową oraz możliwość zbytu.

Wsparcie w ramach działania można będzie otrzymać na:

1. Budowę, modernizację lub przebudowę budynków produkcyjnych, magazynów i budowli wchodzących w skład infrastruktury zakładów przetwórstwa.
2. Zakup lub instalacje maszyn lub urządzeń do przetwarzania magazynowania lub przygotowania produktów do sprzedaży
3. Zakup lub instalację aparatury pomiarowej i kontrolnej oraz sprzętu służącego do sterowania produkcją
4. Zakup lub instalację urządzeń służących poprawie ochrony środowiska
5. Zakup oprogramowania służącego do zarządzania przedsiębiorstwem oraz sterowania procesem produkcji i magazynowania
6. Wdrażanie systemów zarządzania jakością
7. Opłaty za patenty i licencje,
8. Koszty ogólne — np. przygotowanie dokumentacji technicznej projektu czy biznes planu.

W ramach działania można otrzymać pomoc w wysokości maksymalnie 50 % kosztów kwalifikowanych.

W okresie realizowania programu maksymalna pomoc, jaką będzie mógł otrzymać jeden beneficjent to 3 miliony złotych, grupa producentów -15 milionów złotych.

Minimalna wysokość pomocy na realizację jednej operacji - 100 000 zł.

Rolnicy składający wnioski w zakresie przetwórstwa produktów rolnych - maksymalna wysokość pomocy 300 000 zł.

II. Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (restrukturyzacja małych gospodarstw).

O wsparcie w ramach tego działania będą mogli ubiegać się rolnicy będący osobami fizycznymi ubezpieczonymi w KRUS i w pełnym zakresie, jako rolnicy, prowadzący wyłącznie działalność rolnicza.

Pomoc będzie przyznawana na restrukturyzacje gospodarstw w kierunku produkcji żywnościowych i nieżywnościowych produktów rolnych oraz na zasadnicze zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności poprzez wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do 10 tys. euro przy czym wzrost musi ten musi wynosić najmniej 20% wartości wyjściowej.

- Pomocy nie przyznaje się na inwestycje dotyczące plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne oraz niektórych działów specjalnych produkcji rolnej, np. hodowli zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów rasowych, kotów rasowych.
- Pomocy nie otrzymają również osoby, które są beneficjentami jednego z działań: „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, „Modernizacji gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Modernizacji gospodarstw rolnych”, „Premia dla młodych rolników”, „Premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”.

- Aby móc skorzystać ze wsparcia, wnioskodawca musi prowadzić na terytorium Polski działalność rolniczą w celach zarobkowych w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.
- Gospodarstwo rolne wnioskodawcy nie może mieć wielkości ekonomicznej wyższej niż 10 tysięcy euro.
- Składający wniosek musi też przedłożyć biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa, w którym wykaże wzrost wielkości ekonomicznej do poziomu co najmniej 10 tysięcy euro, przy czym wzrost ten musi być na poziomie co najmniej 20 procent wartości wyjściowej.

W ramach działania można uzyskać premię w wysokości do 60 tysięcy zł, wypłacaną w dwóch ratach:

- pierwsza rata 80 % wartości premii,
- druga rata 20% wysokości premii, jest uzależniona od prawidłowej realizacji biznesplanu.

Beneficjent pomocy musi prowadzić gospodarstwo przez okres 5 lat od wypłaty drugiej raty i utrzymywać założoną wielkość ekonomiczną.

III. Wsparcie na rozwój lokalny kierowany przez społeczność w ramach działania LEADER

Działanie realizowane będzie w ramach czterech poddziałań:

- Wsparcia przygotowawczego, wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, przygotowania i realizacji działań w zakresie współpracy z LGD oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.
- Intensywność pomocy wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju.
- Pomoc przyznawana w związku z działalnością gospodarczą będzie miała charakter pomocy *de minimis*.

- Pierwszeństwo w przyznaniu pomocy będą miały działania innowacyjne, przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska, generujące nowe miejsca pracy (obowiązkowo w przypadku operacji związanych z przedsiębiorczością), realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne, a także ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych.
- W ramach tego działania będzie można uzyskać 500 000 zł pomocy na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego.

Żywność tradycyjna jako czynnik rozwoju lokalnych społeczności

Żywność tradycyjna i lokalna, wytwarzana w specyficzny sposób tradycyjnymi metodami i według dawnych receptur, cieszy się coraz większym uznaniem konsumentów.

Od ponad dwudziestu lat w zachodniej Europie, po okresie fascynacji produktami „szybkiej kuchni”, wysoko przetworzonymi, obserwujemy wielki powrót do lokalnego dziedzictwa kulinarnego

Dziękuję za uwagę!!!!